

Oculus 104 -matkavene

KAI SALO

Oculus 104 -matkaveneen suunnitteluaineisto

Aineiston rajavuodet: 1968–1978

Suunnittelija: Kai Salo (1938–2017)

Tiivistelmä aineiston sisällöstä ja suunnittelijasta

Ennen muotoilijan opintojaan Kai Salo (1938–2017) opiskeli hienomekaanikoksi Turun ammattikoulussa ja toimi piirtäjänä turkulaisessa arkkitehtitoimistossa. Hän valmistui teolliseksi muotoilijaksi Taideteollisesta oppilaitoksesta vuonna 1968 ja perusti seuraavana vuonna oman tuotesuunnittelu-toimiston Studio Kai Salo.

Salo oli monipuolinen muotoilija, joka suunnitteli uransa aikana mm. valaisimia, polkupyöriä, huonekaluja, lasten tuotteita, jalometallituotteita ja erilaisia muovialan tuotteita. Vuosina 1973–1996 hän toimi Solifer-matkailuvaunujen pääsuunnittelijana. Muotoilijan työnsä ohella Salo toimi tuotekehityksen ja teollisen muotoilun luennoitsijana Turun ammattikorkeakoulussa.

Oculus 104 -matkavene oli Kai Salon Taideteollisen oppilaitoksen lopputyö vuodelta 1968. Se suunniteltiin siirtämään vesillä liikkuminen kokonaan uudelle aikakaudelle. Veneen kansi rakennettiin yhtenäiseksi, sisätiloja peittäväksi vaipaksi. ”Oculuksen silmä” eli ohjaamon suojakupu nousi avattavana puolipallona kansiranteen yläpuolelle, joten ohjaajalla oli näkyvyys kaikkiin suuntiin. Valmistusmateriaaliksi valittiin lujitemuovi sen muotoilumahdollisuuksien takia. Oculus 104 -matkaveneestä tuli 1970-luvun alussa maailmalla venealan kuumin uutinen, ja se arvioitiin kansainvälisissä piireissä huipputuotteeksi. Lukuisten vastoinikäymisten jälkeen vene ei lopulta päässyt sarjavalmistukseen, ja valmiiksi saakka Oculuksia tehtiin lopulta vain neljä kappaletta. Lopullisen kuoliniskun veneen valmistukselle antoi vuoden 1972 öljykriisi, joka vaikutti mm. lujitemuovin hinnan nousuun. Kiinnostus Oculusta kohtaan jatkui kuitenkin vielä useita vuosia tämän jälkeen.

Tutkielman aihe-ehdotuksia

- Oculus 104 -matkaveneen suunnittelukokonaisuuden tutkiminen. Mitkä muotoilulliset elementit tekivät siitä aikansa hittituotteen?
- Oculus 104 -matkaveneen uudelleenmuotoilu. Miten muotoilisit matkaveneen Kai Salon alkuperäistä design briefiä noudattaen?
- Kupla-laineilla - Millä tavoin mielikuvat ja tarinat vaikuttivat tuotteiden menestykseen Case-esimerkkinä Oculus 104 -vene. [Lehtiartikkeliaineistoa löytyy arkistoyksiköstä 21. Näitä ei ole digitoitu.]

Aineiston kuvaus

Kai Salon aineistot löytyvät kokonaisuudessaan Designarkistosta, joka sijaitsee Mikkeliissä Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkiston yhteydessä. Oculus 104 -matkaveneen suunnitteluaineistot sisältävät piirustuksia, luonnoksia, kirjeenvaihtoa, pienoismallin sekä valokuvia. Materiaalia on osittain

digitoitu, ja ne löytyvät arkiston YKSA-tietokannasta. Aineisto on laaja ja soveltuu parhaiten pro gradu -tutkielman aineistoksi. Kai Salon arkistosta löytyy paljon myös muihin projekteihin liittyviä digitoituja aineistoja.

[Linkki YKSA-arkistotietokantaan Kai Salon arkistoon](#)

[Linkki YKSA-arkistotietokantaan digitoituihin veneiden suunnitteluaineistoihin.](#)

Aiheesta muualla

Kai Salonen esittely Designarkiston verkkosivuilla

Kai Salon muotoilutarinat Designarkiston verkkosivuilla

[Designarkiston Monet muodot virtuaalinäyttelyn 360° -virtuaalimalli sekä videosarjan ensimmäinen osa](#)

[Elkan Aikakoneen artikkeli Oculus 104 – kupla laineilla](#)

[Oculus 104 -matkavene Wikipediassa](#)

Vimeo palvelusta löytyy Puoli seitsemän -ohjelmassa esitetty juttu Oculussesta. Palveluun pitää kirjautua. Kai Salonen suunnittelema Oculus 104 (Puoli Seitsemän, 30-10-2013, Yle TV1)

Esimerkkikuvia Oculus-veneeseen suunnitteluaineistosta

